

Violència masclista: Una guia per a intervindre-hi

Encarna Canet Benavent. Barcelona: Edicions del 1979, 2023. 206 p.

Glòria Maria Caravantes López de Lerma¹

ORCID: 0000-0003-2656-7032

Per citar: Caravantes López de Lerma, Glòria Maria. (2023). [Ressenya del llibre *Violència masclista: Una guia per a intervindre-hi*, d'Encarna Canet Benavent]. *Revista de Treball Social*, 224, 113-115. <https://doi.org/10.32061/RTS2022.224.07>

L'autora de *Violència masclista: Una guia per a intervindre-hi*, Encarna Canet Benavent, és treballadora social i professora contractada doctora del Departament de Treball Social i Serveis Socials de la Facultat de Ciències Socials (Universitat de València).

La seua experiència laboral ha transcorregut en diversos camps de la intervenció social, des d'institucions penitenciàries a l'educació primària, passant per les persones majors, els serveis socials municipals, la igualtat entre dones i homes i, sobretot, la violència masclista. Actualment és professora a la Universitat de València, on imparteix diverses assignatures en el grau en Treball social i en el Màster en Prevenció i Intervenció amb Adolescents en Risc i Violència Filioparental. A més a més, com a investigadora forma part del Grup d'Estudis Socials Intervenció i Innovació (GESINN) i de l'Institut Interuniversitari de Desenvolupament Local (IIDL) de la Universitat de València.

El llibre objecte d'aquesta ressenya, és fruit de l'experiència professional de l'autora des de la intervenció directa amb dones que pateixen violència masclista, així com de la seua tasca investigadora centrada també en aquesta violació dels drets humans contra les dones, que va donar com a fruit la tesi escrita en valencià: *El discurs de les professionals i la representació de la premsa sobre la violència de gènere al País Valencià*, defensada a la Universitat de València en 2017.

La temàtica objecte d'aquest llibre, la violència masclista, és un problema estructural i social emparat en les fórmules de dominació i explotació del patriarcat i del capitalisme de la nostra societat. Al llarg del temps, s'han produït diferents denominacions al voltant de la violència de gènere i masclista, especialment condicionades pels moments històrics de cada període. En aquest sentit, cal considerar la violència masclista com el conjunt de modalitats per a exercir-la, des del maltractament físic, psíquic, l'agressió sexual fins a l'assetjament sexual i/o les violacions de drets humans contra les dones.

¹ Investigadora en formació (FPU18/02737) a l'Institut Interuniversitari de Desenvolupament Local (IIDL) de la Universitat de València. Gloria.Caravantes@uv.es

La violència de gènere en l'escenari normatiu va implicar la comptabilització de les dones assassinades i la posada en marxa de mecanismes per a la seua denúncia i protecció de les víctimes (dones i fills/es), de manera que va passar a ser un assumpte d'estat.

En l'actualitat, existeixen diferents posicionaments i enfocaments d'anàlisi que tracten de trobar explicacions d'aquest fenomen estructural que, en alguns casos, tracten de responsabilitzar les mateixes dones. No obstant això, l'autora del llibre, com a professional del treball social i amb perspectiva de gènere, defensa una mirada ecosistèmica i feminista que tracte d'abordar la violència masclista com a resultat del patriarcat i del capitalisme, tractant de trobar-hi solucions tant tècniques com polítiques.

En aquest sentit, els elements clau que fan d'aquest llibre un manual imprescindible en les biblioteques particulars de les professionals són tres: (1) per començar, és un tema basat en una problemàtica social i política que malauradament és de gran actualitat; (2) explica com als darrers anys hem avançat en el seu abordatge gràcies entre altres a l'impuls inesgotable del moviment feminista; (3) aborda com s'hi treballa en contra des de l'àmbit professional tot destapant aquells defectes o mancances que encara poden millorar-se i fent propostes que parteixen de les informants clau.

Sobre la base d'aquestes qüestions, l'estructura del llibre està organitzada en tres blocs temàtics: en primer lloc, l'autora fa un recorregut històric pel concepte de violència de gènere detallant les transformacions que ha tingut al llarg del temps fins als nostres dies. Des dels inicis, la violència ha estat considerada natural en les relacions humanes com a conseqüència de la inferioritat de la dona; inferioritat igualment defensada per l'església i pensadors com Locke, Rousseau, Nietzsche i Kant, entre d'altres. En el plànol internacional, de forma progressiva la visibilitat i el reconeixement de la discriminació cap a les dones ha estat objecte de distintes convencions, convenis i, fins i tot, dels actuals Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030.

En la segona part del llibre, s'aprofundeix en els enfocaments i plantejaments teòrics al voltant de la violència masclista, les seues característiques i les conseqüències sobre les dones, fills i filles. A més a més, com a professional de la intervenció directa i com a producte de la seua línia d'investigació principal, l'autora detalla les conseqüències de la violència per al conjunt de professionals d'intervenció social que treballen amb les supervivents de la violència masclista d'àmbits d'actuació molt diversos (serveis socials, educació, sanitat, i forces i cossos de seguretat, entre d'altres). D'altra banda, mostra la seua preocupació per la situació en la qual es troben estes professionals que hi intervenen, una preocupació que sorgeix també d'haver patit condicions laborals deficientes, que a voltes porten a la síndrome de *burnout*, i de la importància que dona l'autora a les qüestions d'ètica professional. En aquest segon bloc de continguts, l'autora escenifica l'evolució de la normativa en matèria de violència masclista especialment fent incidència en l'empenta del moviment feminista en la defensa dels drets de les dones.

Com a resultat d'aquest recorregut històric i normatiu en matèria de violència masclista, en la tercera part del llibre amb un sentir feminista i amb vocació de transformació de la realitat, s'ofereix al conjunt de persones professionals de la intervenció social, i al públic en general, una guia de propostes fetes per les mateixes professionals en actiu de l'àmbit de la justícia, la seguretat, els serveis socials d'atenció primària i els especialitzats, els centres residencials, la psicologia clínica i la sanitat a partir de les 37 entrevistes en profunditat desenvolupades per l'autora. Aquest llibre, més enllà d'oferir un recorregut històric i normatiu en matèria de violència masclista, és una reivindicació i un reconeixement per al conjunt de professionals de la intervenció social que treballen en aquest àmbit, fent valer la seua tasca moltes vegades invisibilitzada i socialment poc reconeguda.

A més a més, l'autora ens adverteix que, tot i que la violència masclista comprén quasi tots els àmbits de la vida de les dones, el llibre se centra en aquella exercida per la parella o exparella, per poder analitzar i valorar les lleis que s'han elaborat sobre això.

Com afirma l'autora, "cada vegada són més les professionals del treball social, la psicologia, les forces de seguretat i el dret que s'enfronten a aquests temes diàriament i en moltes ocasions sense la necessària preparació i suport suficient, i sense els recursos i mitjans que serien necessaris" (Canet, 2023, p. 13) i esta preocupació la porta a parlar-nos sobre la intervenció en estos àmbits, sabent que l'abordatge de la violència masclista és responsabilitat dels estats.

Finalment, conclou que "és urgent una nova orientació en el tractament de la violència masclista en que la prevenció i el canvi radical de model social, econòmic, cultural i polític siguen l'eix fonamental, sense oblidar evidentment l'atenció a les dones supervivents i a les seues filles i fills".

La utilitat d'aquest llibre s'estén tant per a l'alumnat de grau i post-grau de diferents disciplines que vulguen formar-se en aquesta matèria, com per als professionals que hi treballen, perquè el llibre suma tant teoria i praxi des d'una visió crítica de la intervenció, com correspon al treball social. També pot ser útil per a totes aquelles lectores i tots aquells lectors que tinguen interès per aquest problema social i polític que a vegades pot resultar difícil de comprendre, més encara si es genera confusió intencionada per a ocultar-lo. *Violència masclista: una guia per a intervindre-hi* és un manual escrit en la nostra llengua, amb l'espenta d'una professional del treball social amb més de vint anys d'experiència en la intervenció directa i amb una vocació de transformació social i de reivindicació del moviment feminista des de la primera fulla dedicant aquest monogràfic:

Al moviment feminista,
per no defallir mai,
davant les ofensives
antigues i noves,
subtils o grolleres del
patriarcat i el capitalisme.